

paa mange Punkter og i mange Henseender. Den kan med Rette henvisse til sine Resultater med Hensyn til Prøverne og med Hensyn til Lærerindernes Digtighed, den kan anføre dette til Fordel for sig, men lige saa vist som der er en god privat Undervisning, lige saa vist er der en mindre god en uheldig. Jeg vil lige saa lidt som et æret Medlem opstille Modsetningen saaledes, at Uddannelsen paa private og Friseminarier staar paa den ene Side og Kurjusuddannelsen paa den anden, thi ogsaa Kurjusuddannelsen kan under visse Omstændigheder give gode Resultater, men jeg vil kun konstatere som en Kendsgerning, at der kan være en god og metodisk Uddannelse af Lærerinder ad privat Vej, men ogsaa en uheldig, nemlig for dem, der af en eller anden Grund maa gøre sig færdige i Hast, og som mulig dog kunne faa en god Eksamen — det er noget, som enhver, der har Erfaring i den Slags Ting, let kan indrømme. For deres Bedkommende er der imidlertid saa to Misligheder, for det første at de ikke have faaet en saadan virkelig omhyggelig pædagogisk Uddannelse, som Stolen kan være tjent med, og at de for det andet, hvad der alt for ofte har været Eksempel paa, ved Forcingen udelægge sig aandelig og legemlig. At støtte den fornuftige metodiske Uddannelse, ogsaa naar den sker privat, og at modvirke den uheldige, er Lovforslagets Hovedtanke. Over for den gode og fornuftige private Undervisning vil en saadan Statsanstalt være en allieret eller en Konkurrent, om man vil, men en saadan, som kan lære af den private Undervisning, ligesom denne kan lære af en Normal-skole eller Statskole, om end denne sidste ganske vist faar det Fortrin, naar den er indrettet paa den her tilsigtede Maade, at den faar en Dvølesskole, som giver lettere Afgang end nogen privat Undervisning til det, der nødvendig bør være Hovedsagen i Uddannelsen til praktisk Læring. Den vil kunne støtte den metodiske private Uddannelse i Kampen mod den uheldige, idet der skulde naas det Resultat, at ingen, der alene af økonomiske Grunde er henført til at gøre sig færdig i Hast, behøver at ty til den uheldige Kurjusuddannelse, men kan finde sin Plads enten paa Statsseminariet eller paa statsunderstøttede fornuftige private Anstalter. Jeg tror tillige, at Forslaget, saaledes som det er forelagt, er i fuld Overensstemmelse med den historiske Udvikling af Seminarieuddannelsen hos os; thi det er jo det samme, som vi gøre over for de mandlige Læreremner. Deres Uddannelse er ikke monopoliseret af Staten, men Staten har i sine forskellige Anstalter sin Andel i deres

Uddannelse, støttet og arbejdet sammen med Uddannelsen ved de private Seminarier og ogsaa derved givet sit Bidrag til at modvirke den uheldige, forhastede Uddannelse. Og det er jo aabenbart dette, vil jeg sige over for den første ærede Taler, der ligger i den Tanke, som fremsættes i den Form, at det er billigt og retfærdigt at gøre det samme, at stille dem, der ville uddanne sig til Lærerinder, paa samme Fod som dem, der ville uddanne sig til Lærere, det er aabenbart dette, at Staten paa lige Maade skal tage sin Del i de kvindelige Lærerinders Uddannelse, som den tager i de mandlige Læreres Uddannelse. Det er altsaa aabenbart, at dette ikke vil være fyldestgjort ved den Tanke, at man kunde sige: ja, men vi kunne altsaa fremstafte Lighed paa den Maade, at vi nedlægge de mandlige Seminarier. Og jeg tror lige over for en Tanke, som er kommen frem, at kunne paaberaabe mig ogsaa særlig den historiske Udvikling, den Tanke, at man ogsaa kunde stafte Lighed tilveje ved at centralisere Læreruddannelsen, f. Eks. i en stor Anstalt i København, som da vel ogsaa ifølge den samme Tanke skulde omfatte baade Kvinder og Mænd. Jeg siger, det ligger saa ganske uden for den historiske Udvikling hos os, at jeg ganske skal bortse fra, hvad der i øvrigt kunde siges for eller imod, og kun udtale, at der er grumme lange Udsigter dertil, og at det rimeligvis aldrig finder Sted, thi det vil aldrig kunne gøres uden at forandre aldeles vore Almuelæreres hele Karakter. Det vil bethyde, at man til Almuelærere ogsaa paa Landet rimeligvis vilde saa Lærerstanden rekruteret fra ganske andre Samfundslag end dem, der nu er Tale om. Det er den berettigede historiske Udvikling hos os, at vi, kan jeg sige, væsentlig fra Bøndestanden faa dem, der skulle uddannes til Almuelærere paa Landet, og det hænger væsentlig sammen med, at Seminarierne ere blevne lagte paa Landet og ikke i Hovedstaden. Jeg tror, den Tanke har, hvis den overhovedet nogen Sinde har fullet realiseres, meget lange Udsigter dertil, at man vil centralisere paa den Maade, som blev antydet, og bliver man altsaa staaende ved Tanken om den forhaandenværende Decentralisation, saa siger jeg, at der er ikke Grund til at nedlægge noget af de nuværende mandlige Seminarier. Vil man derfor have Ligheden mellem de kvindelige og de mandlige Elevers Uddannelse fastholdt, kan det kun ske paa den Maade, at man opretter i Overensstemmelse med denne Decentralisation et særligt Seminarium for Kvinder. Det er